

ADATTÁR.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY ISMERETLEN DRÁMÁI.

(Második közlemény.)¹

V. Jelenés.²

Egy szoba Török hajlékában.

TÖRÖK, BOROS.

TÖRÖK. Örülök, édes Öcsém, hogy itt viszont láthatlak. Isten hozott! — ugyan soká kellett mulatnod valahol; három hét mult már, mióta nem valál velem. De ugyan beszéld el, mért vagy illy zavart, kedvetlen állapotban, és mi éri? mi sérti lelkedet?

BOROS.

Egy sérti azt;
O tisztos Ősz, ki hajdan hű barátja voltál Atyámnak, — lelkemet csak egy baj sérti; ámde sokkal is nagyobb az, hogy sem tovább titkolható legyen. Szoltam ezelőtt már róla, és azért is mivel magadtól származott, tudod, vagy eltalálhatod, miért jövék most éppen hozzád, a' kiből szerencsém és bizodalmaim nyugosznak. Oh Atyám! (engedd hogy így nevezzelek) ki ad? ki adhat annyit nékem a' halandók

¹ Az első közleményben a kézirat leírásánál jegyzeteim félreolvasása folytán ötfelvonásosnak mondtam a valójában csak háromfelvonásos jambusos drámát.

² Eredetileg itt volt a darab kezdete. A személyek névsora után «I. Fölvonás Első Jelenés. Egy szoba Török hajlékában» jelzéssel, Boros és Török párbeszédével indult. A névsor a következő:

Személyek:

Török Balázs. Egy birtokos Nemes, (kihúzza: öreg).

Boros Zsigmond, Ifjú nemes, Juli kérője.

Rónai Elek, Nemes, Juli kedvese.

Csóka Pál, Török szolgája.

Bandi, Rónai meghitt szolgája.

Málits, Boros Irnoka.

Örsike, Török Leánya.

Juli, ennek Szobaleánya.

Egy özvegy, Csókának anyja.

Szolgák és cselédek.

közül akárhol mint te? — benned él
 töled sugárzik a remény felém.
 'S egyedül tetőled; csak ezt ne hagyj
 elesni tőlem 's hasztalan ki térni,
 a' fény sugárként, mely midőn simább
 testet talál a' naphoz vissza tér
 vagy félre törve másnak ad világot.
 Engedj meg ifjú éveim tűzének
 mely háborogva gerjedez szivemben
 's rég elrabolva szép nyugalمامat
 agg gondokat gyűjt a' jövő felől
 's hozzád segédért jőni kényszerít.

Török. Így hát tudom, mi sérti lelkedet,
 azt is, derék ifju miért hevülsz,
 's a' nyugtalanság származását is,
 mely látszatosan jegyzi arcodat.
 Emlékezem fogadásaim szerint
 időnkre mellyet meghatározánk:
 az most vagyon; — ez okozta tehát
 sürgetéstedet. Megengedek tüzes
 természetednek ifjuságodért.
 Bocsáss meg ellenben te is nekem,
 midőn bajimmal küzdve késeibb
 határt vetek kívánatidnak. Am
 örömmel állnék arra én is, hogy
 legyen nyugodtabb agg korom szaka
 boldog leányom, 's vóm vidám körében
 's hogy teljesítve lássam azt, miért
 Atyád Barátom síron túl eped;
 de más sohajtás tölti a' jegyes
 Szűz bánatos mellyét: halasztani
 kívánja, a' mit esdekelve vársz te;

A párbeszéd a következő, most kihúzott sorokkal kezdődött:

Boros. Atyám barátja s' híve hajdan, o
 Balázs, te Atyja annak, kit becsül, szeret,
 's imád sohajtva mindenem
 te kiben egyetlen reményem él, ne hagyj
 enyészni ezt 's semmiségbe dőlni
 a' fény sugárként, mely midőn simább
 testet talál, a' naphoz vissza tér
 vagy félre törve másnak ad világot.
 Engedj meg ifjú éveim tűzének,
 mely háborogva gerjedez szivemben
 's rég elrabolva szép nyugalمامat
 agg gondokat gyűjt a' kétes jövő
 felől 's segédért hozzád kényszerít
 (hozzád segédért jőni kényszerít.)

Török. (Olvashatatlan szó) derék ifjú, miért hevülsz,
 's meg nem nyugodva késztesz, hogy miként
 ígértem egykor sirba kelt Atyádnak,
 elősegítsem boldogultodat.
 Hölgyül szelíd leányomat...

Később a költő, az eredeti tervet megváltoztatva, különálló lapokon négy jelenetet illesztett a fenti kezdet elé, Török és Boros beszélgetését másképen indította, részben felhasználva a kihúzott szöveget.

kér égre földre, és mi szent előttem,
mindenre. Dorgálom, fenyítem őt,
boszús beszédem szinte kétbe' hozza:
kér, és nem enged: végre rá hagyám
föl téve azt, hogy közlöm veled is. —
Ifjú, miért szegül le bús szemed?²
mért változol magadban illy hamar
tündér vizekként, melyeket, midőn
csillogva mélyen elsimúltanak,
a' támadó gőzfelleg éjbe rejt,
és vészt üvöltve szálló fergeteg'
alácsapó haragja öszsze dül.

Miért vagy illy zavartan, ó Boros,
illy változólag a' beszédemen?

Boros. Azt, hagyta helybe, a' mi engemet
minden reménytől vissza tántorít,
's örök keservet ad kíváнатimnak
a' drága tárgy helyett; te ráhagyád
és én nyugodva halljam ezt?

Török. Sietsz

ítelni hirtelenkedő, magad
e' gyáva tettel ártasz ön magadnak,
's vad rémzetekkel toldod a' valót:
mert ám halasztást csak kevés napokra,
nem mást kívántak a' leány könyűji.

Boros. Elég! halasztás már elég neki;
és nékem is kész veszteségem ez.
Most érkezett meg irlnokom Budáról,
's mint mondja, holnap itt lesz Rónay,
a' büszke gyermek, képes egyszeri
pillantásával többet érdemelni,
mint évek által a' szegény Boros
minden könyörgés áldozatja mellett
sok száz ígéret csalfa göze közt;
Itten lesz ő majd, 's dölfe szárnyain
lebegve bátran bírja martalékját
míg szégyenében elborítva nyög
hiú reménnyel kínozott szívem.
Csak jöjön hát a' büszke Rónay
és lássa őt meg a' még gyenge szűz.
Erőt vesz attól, s kölcsönös megédet,
melly vakmerő lesz és elég hatalmas
megvetni gondját egy szelid Atyának,
egy olly Atyának, a' kit egyszerű
nagy gyengesége hajlóvá teszen.

Török. (*boszúsán fölkel*) Nem férfi lélek lelkesít-e engem?
ki mondja, — hah — hogy nincs helyén szívem?
bátor nyomokkal jártam én gvakorta,
még barna fűrtök vettenek körül,
a bús csatáknak több veszélyi közt,
és mint Magyar küzdöttem honnomért;
villám csapásom, mellyem szikla volt.

'S ki mondja most, hogy nincs helyén szívem
melly ok von engem' gyáva engedésre?

Boros. (*magában*) Hasznomra gerjed benned a' boszúság;
indulatoskodj: félre tér eszed.

² Kihúzva: mért dulja habzás arcodat?

(Törökhez.) ¹ Bocsáss meg, — én hibáztam ellened,
's méltó boszúság jegyzi arcodat,
melly a' csatáknak nem csufos jelét
viselve tiszteletre érdemes.

Nem csak koromnak hirtelen tüze
csábít, midőn illy vétkesül itélek
egy még emennél sajnosabb erősb
hév, szenvedelem tántoríta meg.
Oh agg szerelmek bája mennyiszér
tészsz még belőlem gyáva gyermeket! —
Jó Férfiú! hibáztam én előbb
akadálynak állítva gyengeségedet;
de, bár örökké e' hitem maradna;
legtűrhetőbb ez még a' többi közt:
nem gyenge, sőt nagyon is erős eszű
vagy teljesíteni, a' mit végezel;
önként halasztasz, 's nem leányod által
győződve várod vissza Rónayt. —

TÖRÖK. Megvallom, én őt tisztelem szivemből,
's sokkal beceseb is tettiért előttem,
mint sem kívánhasd, hogy ki tiltsam őt
lakom köréből: régi ismerősöm.

BOROS. Azt nem kívánom. — Ám te sem kívánd
's ne kívánja tőlem senki, hogy tovább
vak tisztelettel álljak egy merő
és hajthatatlan szív előtt, miként
ostromra kelve, a' merész habok
a szirt körül zuhogva széllyel esnek
's saját dühökkel ártanak magoknak:
nem, — a' halasztás' meg ne rontson így
melly több csapást is hozna rám utóbb.
Ki tűrne békén ennyi megvetést?
Megvet leányod, és Te is; magad
mondád erősnek lenni szívedet,
's nem gyengeségből jőni tettidet.
Halaszsz tehát kérelmem ellen is,
és várd be bátran Rónayt, lakozz,
's nézd el szerelmök néma ömledését,
nézd, és puhúlva nézzed ezt, erős;
míg megvetőitől felejtve rút
szégyen, boszúság nyomna engemet.
Ezt elkerülöm, bár nem látva is
él képzetimben, és mohón gyötör
e' méltatlanság; látni nem fogom.
Ekként Atyámnak tett ígéretid
mellyek szerint én boldogulva lennék,
füstként enyésznek, 's futva, mint az édes
álom, csak addig boldogíthatók,
míg a' valóság nem kívántatik.
Ó most, midőn már végig álmodám
az álreménynek hosszas éjjelét
a' rég' imádott tárgy után epedve,
bú lesz jutalmam, veszteség torom
kopár vidékek tar sziklák körül

¹ Kihúzza: (Törökhez.) Bocsánat, o Török, megtévedett
ítéletemnek, melly reád hibásan
vall gyengeséget — holott

- a' jobb vadaknak társaságiban.
 Mégegyszer Isten véletek reményim;
 Atyám porodban csendesen nyugodj,
 és látva (tán ha láthatod) miként
 járt síron innen gyermeked, ne bámulj
 hogy sírodon túl rég felejtve vagy. —
 Isten maradjon véled is, Török! (*menni akar*)
- Török. Várj, 's hallj meg engem, hogy meg érts egészen;
 mert eddig inkább képzetid teremték
 elődbe csalfán véleményimét,
 vagy félre értvén roszra forgaták.
 Nem volt hitetlen lelkem Istenemhez
 's böcsületemhez életemben, és
 mi kényszerétne most miattad azzá
 lennem, a' mi még nem voltam életemben?
 Fogadtam Istenemre, és magyar
 becsületemre, boldogúltodat;
 's ha bár kimúlt Atyád, Barátom, él
 Egében Istenem, e' kebelben él
 azon becsület mellyre esküvém.
 Valamint pedig szándékom arra czéloz,
 hogy boldogúlj, úgy szinte töled is
 csendes figyelmet várok, engedő
 nem képzetekkel tarka észl, szivet.
- Boros. Váratlan e' fordúlat énnekem;
 nincs is szavam, melly tudna menteni;
 o légy Atyám, légy öre érzetimnek!
 Sokkal kegyesb vagy megbocsátani,
 hogy sem könyörgve érdemelhetem.
- Török. Maradj ebédre nálam; addig is,
 a' mint tanácsom vagy tekintetem
 segíthet, el nem múlatom, 's ebéd
 után tovább kell vinni' dolgodat,
- Boros. Tudnék tanácsot adni: agg szerelmem
 rég ezt sugalja nékem, o Török!
 De teljesíteni tán kemény leszen,
 bár nincs veszélyyel egybekötve.
- Török. Jer
 kertembe vélem, 's halljuk a tanácsot.

VI. Jelenés.

Örzsike szobája.

ÖRZSIKE ÉS JULI.

Most már halasztást nyerve jó Atyámtól
 nem háborognak érzetim: betelt
 első kívánatom; talán tovább is,
 — ezt sejttem én — Atyám kegyével élhetek.
 Ha látja majd hajtatlanul erős
 szándékomat kéreással egybe kötve,
 ha látja tiszta gerjedelmimét,
 megszán, 's kegyetlen nem lesz életemhez
 nem kéri vissza, a' mit ő adott.
 O bár tovább ne menne aggodalmam:
 itt béke állt helyébe; ám de sok van a'
 kétes jövőnek birtokában hátra
 melly fölzavarja csendemet. Miért is
 mondá Atyám hogy közli mással is,

dolgomat, holott néki tudni már elég?
 Ez a' Boros nagy átok éltemen,
 ámbár eléggé érzetem vele
 hogy nem szívvelhetem nevét 's magát,
 mégis szünetlen ostromol, 's homályt
 von napjaimra. — Nemde, szólj Juli
 ígéretektől foly beszéde a'
 gyávának itt is?

JULI. Előbb hogy egy lugas
 mellett füleltem, illyeket beszélt,
 nem volt eléggé érthető szava,
 's nem is sokáig hallgatám; azonban
 nem jót reménylek ennyi sok beszédből.
 Régen beszél Atyáddal, Aszszonyom,
 's el nem mulatja rosztokra csálni őt,
 csak hogy bírásodat kinyerje tőle.
 Kisértni fognak újra, és talán
 nem olly szelíden mint előbb, de, ha
 tetszik tanácsom, azt kövesd tovább is:
 kérd a halasztást változó ne léry;
 így majd elunva várni a' heves
 ifjú nem ostromol tovább, egyébbit
 hűtvén szerelme lángjait, 's te is
 nyugodt lehetsz, ha bár nem is szerencsés.

ÖRZSIKE. Nehéz szerencse nélkül elnyugodni¹
 a' vesztesség meggondolási közt
 ha bár egyébként kedves is szemünknek
 's más érzetünknek a' világ; de még
 keservesebb, százszerre kínosabb
 elvesztve szívünk kedvesét, utált
 erőszakossal társaságba jöni.
 Ha Rónayt (— bár most hazudna nyelvem —)
 elveszttem és Boros áll helyébe
 hosszú halál lesz életem; 's ezért
 Atyám kegyében bízva megvetem
 a' nyugtalannak sürgetéseit. —
 Hah! épen itt közelít felénk Atyámmal
 o! adj erőt sorsomnak Istene!
 ha meglep itt most! rettegek, mi ér?

JULI. Bátran, merészen, édes Aszszonyom.

ÖRZSIKE. Már nincs erőm. *(leül.)*

JULI. Örizzed Istenem!

(TÖRÖK és BOROS belépnek. ÖRZSIKE fölkel, BOROS meghajtja magát, amaz
 hidegen viszonozza.)

ÖRZSIKE. *(félre.)* Nem jót jelent ez: Atyám komor, 's hideg.

TÖRÖK. Mi bajod leányom? te halavány vagy és
 remegnek egyre tagjaid.

ÖRZSIKE. *(akadozva.)* Fejem
 szédülni kezdett, 's ez zavart meg így;
 Egyébarányt — nincs semmi — nagy bajom.

TÖRÖK. Remélhetem tehát, hogy e' csekély
 bajban parancsomat elfogadhatod.

ÖRZSIKE. Én engedelmes voltam eddig is
 Atyámnak.

TÖRÖK. Az légy mostan is, midőn

¹ Zárójelben változat: Szerencse nélkül nem lehet nyugodni.

legfontosabbról intelek 's utólszor.
Halljad leányom; ősz Atyád beszél,
kit sírba hajt a' gyors idő ma, holnap
közületek. — Már nem soká birom
kordúlta életemet: az elhaladt
idők után ragadnak éveim,
vagy tán csak e' nap; és ha boldog ez
's nem hoz magával rosszakat reám;
örömet bezárom véle lételem.
Isméred itt ez ifjat és tudod
a környülállást,¹ jobban hogy sem újra
kelljen tanulnod. Nincs tovább időd
sem késedelmet várni gondolásra,
sem más halasztást. — Nem nagy áldozat
Atyád nevéért szánni szívedet,
melly addig érzi csak baját nehézne
míg az szokatlan. Szokni kell, 's enyésznek
minden sanyargás, gyűlölés csodáji
a fürtelemnek randa képivel.
Boldog szokásiban a' szegény paraszt,
ha bár gyötrődve fárad is kenyérért,
midőn csekély fogyatkozásiban
már halni készül a' szokatlan Úr,
's a' kellemetlen dolgokért elájul.
Szív is törődés által elhajol,
's a' mit gyűlölvé üldözött előbb,
hozzá szokik, 's örömet gyakorta abban
leli. O Leányom, bár ne kéne így
készítnem engedésre szívedet! —
Ellenkezést gondolva rettegek,
's irtózom a' jövő veszély dühétől;
reszketve bízom jó szívedre dolgomat,
mellyen nyugosznak földi napjaim'.
végsőinek siető reményei.

(érzékenyen, megszorítva leánya kezét)

Ne légy makats, leányom, — Istenedre,
's szentjeire kérlek, hasznodért. — *(el)*.

ÖRZSIKÉ. *(könyörgőleg Atyja után)*

(kétséggel) Nem hallgat ő meg engemet; *(utánna fordul)*
[leányod

kér halld meg őt Atyám. — Nem hallja többé
's eltávozása kárhozat nekem.

BOROS. *(közelítve)* Kedves Kis Aszszony! — fájlalom szivemből

ha csupán jelenlétem zavarta meg.

Boldogtalan vagyok személyemet
az által elkárhozni látva, a'
mi nem tulajdonom. — Oh ha tetteim
a' megvetésre érdemet szereztek,
eltávozom, 's háborgatója nem leszek;
az égig ötlő szirtokon keresztül
és a pokolra hajló völgyeken
egyaránt bojongva távozom. —

Ha vétek a' szép szüzi kellemekeknek
hódolni, oh ha vétek úgy szeretni
hogy olthatatlan gerjedelmivel
ne bírjon a szív, vétkesebb vagyok,

¹ Zárójelben: környületinket.

mint a' pokolnak durva lelkei:
 mejjemben, a' melyre nem tekint,
 mozdulatimban, 's meg nem hallgatott
 szavaimban, oh, és mindenütt
 mit a' Kis Asszony gyűlöli, érte ég.
 esdeklik immár csüggedő valóm.
 Tekintse tiszta lángra gyúlatott
 szerelmemet; tekintse abban öszszeroskadó,
 térdén könyörgő híve' kínjait. *(letérdelve)*
 Hűségem érdemére és közös
 természetünknek szent szavára, kérem
 csak egy kegyes pillantatot reám,
 vagy legkisebb jelét kegyének,
 meglesz jutalma aggodalmaimnak.
 O, mert csak az tehet engemet nyugottá
 ki elrabolta csendemet. *(fölkel)*

ÖRZSIKE. *(a' ki Atyja elmentével megszorodott, Boroshoz csak félig fordulva ügyelt szavaira, utóbb figyelmessé lévén hozzáfordúl)*

Bár soha se lelte volna itt az Úr
 nyugalma gyilkosát, o bár soha
 bennem ne látott volna kellemet,
 és semmi bájlót vagy érdemest,
 melly tántorító lángra gyújtsa keblét,
 's a' józanon túl üzze vágyait.
 Látom vonásiban, szemén, 's heves
 szavában hallok szíve titkait,
 látom gyötrelmeit nyugalmatlan
 állásiban, és sajnálom hogy csekély
 magamban erre ok valék.
 Ezek jutalmául kegyem jelét
 's nyájas tekintetet kíván.
 O kedves Ur! én többet adhatok
 mint kért, ha rossz szándéka nincs irántam:
 Pillantattimmal, szómmal és szivemmel
 olly nyájasan kedvezek az Úrnak,
 mint azt szerelmem engedi;
 szóval barátja jó szivűn leszek
 szivesen fogadva mindenütt
 akár az őszi nedvező napokban
 akár tavaszkor jőjön el közünkbe
 megmutatom, hogy nem csalta e' szavam;¹
 nálunk mulatva, hogyha mást tapasztal
 a' leggonoszbat sujtsa életemre,
 kísértsen éjjel nappal és gyötörjön.
 Előbb azonban kérem Istenére,
 's azon tüzére, mellyel ég irántam,
 's a' mire az Úr maga kért, ne bontsa meg
 szerelmem első szép kötéseit.
 O hallja, — tán titkolni kellene —
 ám hallja még is: — Rónayt, mióta
 fejtődni kezdett változó koromban
 természetünknek titka — Rónayt
 csak ő találta olly hatalmasan²

¹ Az utolsó négy sort áthuzta, de ki nem törölte.

² Eredetileg tárgyias szerkezetű volt a mondat: «Csak őt találtam olyanak...» A változtatást a kétszer előforduló «Rónayt» néven elfelejtette keresztülvinni.

meglepni keblemet hogy kivüle más
 míg csak kívánhatok, sóhajthatok
 míg bir hevével mejjem, — ő kivüle
 mást nem szerethetek. Kitér előbb
 a földövedző tengerek nagy árja
 szokott gödréből, 's hegytetőkre gyül,
 előbb kitér a' nyár, tavasz, 's vizes
 ősz a' telek dühének és soha
 nem termi többé értt gyümölcseit
 hogysen felejtsem Rónayt.

BOROS. (*színes fájdalommal*) Hah! Rónayt még holtan is kívánják!

ÖRZSIKE. (*hirtelen kíváncsin*) Mit szól az Ur?

BOROS. (*habozva tétetással*) Kedves kis Aszszony! — én csak képzelődtem.

ÖRZSIKE. (*mindég nagyuló rettegéssel*) Rónayt kimúltnak mondotta — o szóljon, vidítsa meg, vegy ejtse kétbe lelkemet.

BOROS. Miért is
 szóltam Barátom kedvesednek erről:
 mert a' hozott hírt utálatos
 a' hírhezó is.

ÖRZSIKE. Istenére kérem,
 szóljon csak, én mindenre kész vagyok;
 e' nyugtalanság átkosabb nekem,
 mint a' dolog maga bár kemény legyen.

BOROS. (*mintha nem jó szívvél mondaná*)
 Rónay — hazánkknak áldozatja lett;
 o átkozott csaták! veszélyitek
 dönték halálba Rónayt.

ÖRZSIKE. 'S én hidjem ezt? Rónay nem halt meg. Ő
 csak vélem halhat meg. — Derék vitéz
 ő, győzni ment, nem halni. O Juli
 segíts kimenteni kedvesem bajából,
 mondd hogy, ne hidjem, o segíts.

BOROS. Már hasztalan: nincs a' halottnak orvosa:
 nincs a' ki elvált lelkeink helyett
 más lelket adjon. Máltsom ma jött meg
 onnan hol a' gyászfödél alá
 borúlni látta kedvesét, ki már
 túl jár az élet bájain, de túl
 ennek gyötrelmein is. Nem háborog
 nem tépi szívet a' kívánatok
 alattomos dühe; már lerázta
 a' bút, boszút, aggásokat magáról,
 mellyek csak emberen dühödnek —
 mellyeknek én fő tárgya most vagyok,
 's Boldogtalan nem bírva vágyaimmal
 önként adózást szenvedek. Remény
 's örök komorság partjaím, közöttök
 bizonytalan sajkámmal én megyek
 mindenkor arra törve, hol reményt
 csillogni látok: o de csalfa ez
 kecsegtet és minél nagyobb erővel
 hatok feléje, távolabb vonúl
 és vissza nézve látom a' megútált
 partot megettem. Itt lehet segíteni:
 de nem kegyelmez a' segíthető.

O jó Kis Aszszony, mit remélhetek?
 ŐRZSIKE. A' mennyit érdemelt előbb az Ur
 Elrontja most és visszakerí tőlem.
 Most látom, égető szerelme
 így hülne majd el tárgya vesztekor
 ne mérje hozzám csalfa lángjait;
 úgy nem szerethet engemet soha
 mint én szerettem Rónayt, kit is
 megkönyezetlen nem bocsátok el
 fagyos ködébe a' halálos éjnek.
 Ha ezer szövétnek ég is a' menyegző
 késő zajánál, nem vidítja föl
 éltemnek elborult egét.
 Már is nagyobb erővel hat reám
 a' gyászos hírnek gyilkoló zaja,
 mellynek nem adtam volt előbb hitelt.
 Borzadva tagjaim, rebegve ajkaim
 a' veszteséget hirdetik, szavam
 's erőm azonként hanyatlanak, kit a'
 csaták haragja elrabolt ölemből.
 Hagyjon magamra, kérem, enyhülést,
 ha van e' világon, adjon a' magány.
 (Boros boszúsán elmegy, a kárpit leesik)

II. Főlvonás. I. jelenés.

MÁLITS (fől 's alá jár a' Ház előtt)

Ugyan soká tart a' viaskodás,
 ketten se bírnak egy makacs leánynyal:
 igaz, hogy lator szer a' leány, — de már ez
 még is sok, és pedig a' mi sok, sok az,
 akárki mit beszél. — 'S Uram' fia!
 itt a' deákra nem is ügyelnek, ez több
 bizonynyal a' soknál is! Am legyen,
 mint ők akarják. — A' szegény Deák
 csak a' hazugságban segíthet, azt
 tartja Boros Úr; ne hidje, majd jelét
 adom nagyobbra termett titkaimnak,
 's bámulni fog tollforgató kezem'
 irtózatos munkájinak bősén.

(Juli jő szomorkodva)

Épen idején! Tán e' zavart dologban
 egy nyájas aszszonkát halászhatok.
 (Julihoz) Szelíd leányka, mért vagy illy szomorgó?
 ilyen komor, kedvetlen és boszús.
 Öröm 's enyélégés illik arcaidra
 mellyek jövődő férjedet vidítsák.

JULI. (csúfolódva) Talán bizony kegyelmedet? — miért ne?
 A' téntacsók is édes ügye, jámbor
 's a' tollmulatság kedves a' leánynak.

MÁLITS. Lassabban egy kicsint! — az én kicsúfolt
 kegyelmem így perbe száll veled.
 Ki tudja, szép leány? talán utóbb
 megalázhatom személyemet
 hozzád 's valóságosan Urad leszek.

JULI. O gyáva dög rút tentakorty nyelő!

Utállak holtig undok hírharang!
Te hoztad e' vidékre a' keservet
és Aszszonyomnak kárt veszélyt fejére.
Azért csavargasz, hogy kiirtsd, ha van
az emberek közt béke és öröm.
Rónay haláláról te hoztad a'
hírt, undok ez, te undokabb vagy ennél,
veszsz, én utállak bűneim gyanánt.

MÁLITS. Ho, hó! ne olly szaporán! — Ki hitte volna
hogy ennyi góg van egy leányban? —
Hallgass csak édes, kis bohóm: ha nincs
más bajod, hanem csupán az, hogy kihalt
Rónay, igen könnyű segíteni.

JULI. Támaszd föl, úgy segítesz.

MÁLITS. Úgy nem! Én
máskép segítek, ám ígérd meg, hogy
szeretni fogsz.

JULI. Ígérem, hogy szeretni
fogok.

MÁLITS. Nagyon szárazon ígéred, ez
Nem jó szivedből.

JULI. Ugy, mint előbbi átkaim. — De még
nincs semmi érdemed, ne várj szivesb
ígéretet.

MÁLITS. (*sűg neki, Juli elbámul*)
Valósággal így van, 's ha kell, okát
adom, vigyázva mindazáltal, hogy ne hallják.

(*Tovább sűg neki, egy ideig titkon beszélgetnek.*)

Nohát galambocskám! elég-e már?

JULI. O már elég, nincs hátra semmi is,
mindent remélhet; én ígéretem
szerént fogok cselekedni.

MÁLITS. Csak tovább
nem kell adódní a' titoknak.

JULI. Értem (*el*)

MÁLITS. Szép kis szövétség. — E szerint egy ép
és ékes Aszszony lenne hází társam;
csak az a' baj, hogy rossz szíton értem el
irányomat: már nem titok tovább
a' mit takarni kellett. De mit
tehettem ennél jobbat? Ám, ha más
ügyén hazugsággal segíthetek
nincs tiltva, sőt dicséretes
igaz beszéddel önn javamra szólni.
Boros, segítsen, ha tud, magán; nem én
mert én csupán írni, nem hazudni jöttem
hozzá. Egyébként is remélhetem,
hogy Húgom Aszszony nem süvölti ki,
mit tőlem hallott. — Most pedig mi történt
megnézem, ott benn 's kém fejembe rejtem. (*el*)

Közli: HALÁSZ GÁBOR.